

Βόλος, 2 Σεπτεμβρίου 2010

Ημερίδα:

**«Αχελώος και Βιώσιμη Διαχείριση των Υδάτων. Προκλήσεις και
Προοπτικές»**

Εισήγηση: **«Αχελώος: Εκτροπή ή Νομική Παρεκτροπή;»**

Μουρατιάν Φιλοθέη Αλκηστη
Δικηγόρος, ΜΠΣ Ευρωπαϊκού Δικαίου

Πλάνο Παρουσίασης

Εισαγωγή

Οι τρεις διαστάσεις του έργου

- Κοινωνική: Ανάγκη κάλυψης των αρδευτικών και υδρευτικών αναγκών της Θεσσαλίας, ενίσχυσης της αγροτικής παραγωγής, ανάπτυξης της υπαίθρου.
- Πολιτική: πολιτική απόφαση για την εκτροπή των υδάτων του Αχελώου προς τη Θεσσαλία για την εξυπηρέτηση και ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών.
- Επιστημονική: Συμμετοχή πολλών επιστημών για τη μελέτη, σχεδιασμό, κατασκευή και εκτέλεση του έργου.

Η αλληλένδετη σχέση μεταξύ των 3 διαστάσεων του έργου. Ο ρόλος της νομικής επιστήμης ως μέρος της επιστημονικής διάστασης του έργου.

Α' Μέρος: Δικαστική εξέλιξη και εμπλοκές: Από την πρώτη απόφαση του ΣτΕ στην παραπομπή της υπόθεσης στο ΔΕΕ. «Ομηρία» επιμέρους έργων. Ιδίως το ΥΗΕ Μεσοχώρας.

- Αποφάσεις Ε' Τμήματος ΣτΕ 2759-2760/1994: ανάγκη ενιαίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης για όλα τα έργα που εμπλέκονται στην εκτροπή (σήραγγες, ταμιευτήρες, συνοδά έργα, ενεργειακά έργα). Ακύρωση της ΕΠΟ 1991.
- Απόφαση Ολομέλειας ΣτΕ 3478/2000: θετική η αξιολόγηση της περιβαλλοντικής διάστασης του έργου. Στάθμιση συμφερόντων, διατήρηση και ενίσχυση της παραγωγικής ικανότητας της θεσσαλικής πεδιάδας. Σύμβαση Γρανάδας, προστασία αξιόλογων μνημείων της περιοχής. Ακύρωση ΕΠΟ 1995.

- Απόφαση Ολομέλειας ΣτΕ 1688/2005: έλλειψη προηγούμενης έγκρισης προγράμματος αναπτύξεως υδατικών πόρων. Ακύρωση ΕΠΟ 2003.
- Απόφαση Ολομέλειας ΣτΕ 3053/2009: παραπομπή της υπόθεσης στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Ομηρία του ΥΠΕ Μεσοχώρας. Έργο ενεργειακό και πολλαπλού σκοπού (άρδευση, ύδρευση, αντιπλημμυρική προστασία). Παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ.

Β' Μέρος: Διαρκώς εξελισσόμενη Ευρωπαϊκή και Εθνική Νομοθεσία. Δημιουργία νέων δικαικών κλάδων. Υποχρέωση συμμόρφωσης και μέχρι ποιού ορίου? Ειδικά η νομοθεσία περί διαχείρισης υδατικών πόρων.

- Εξέλιξη της νομοθεσίας σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, ιδίως το δίκαιο του περιβάλλοντος. Δημιουργία νέων ευρωπαϊκών πολιτικών και παραγωγή ευρωπαϊκού δικαίου προς υλοποίησή τους. Δημιουργία νέων δικαικών κλάδων. Όρια προσαρμογής
- Παραγωγή νέας ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Ειδικά η πρόσφατη ευρωπαϊκή πολιτική περί διαχείρισης υδατικών πόρων. Η οδηγία 2000/60 και η σταδιακή προσαρμογή της. Υποχρέωση συμμόρφωσης των κρατών μελών.
- Εφαρμογή και δη αναδρομική της νέας νομοθεσίας περί υδάτων σε ήδη εκτελεσθέντα σε μεγάλο βαθμό έργα. Υπάρχει υποχρέωση προσαρμογής και μέχρι ποιού ορίου ?

Συμπεράσματα

Η σημαντική πολιτική και κοινωνική αφετηρία και στόχευση του έργου έχουν φύγει από το προσκήνιο, όπου σήμερα κυριαρχεί η νομική/δικαστηριακή διάστασή του. Το ερώτημα για τον αν πρέπει ή όχι να ολοκληρωθεί το έργο της εκτροπής παραμένει, αλλά θα είναι άδικο να εξαρτηθεί η απάντηση και η εξέλιξη του έργου από μία δικαστική κρίση (ευρωπαϊκή ή εθνική). Αντίθετα, απαιτείται σαφής πολιτική βούληση και ξεκάθαροι κοινωνικοί στόχοι που θα απεμπλέξουν τελικά την κατάσταση.

Γενική διαπίστωση είναι ότι έργα όπως αυτό της εκτροπής, με τόσο έντονες πολιτικές και κοινωνικές προεκτάσεις δεν δύνανται να αντιμετωπίζονται όπως κάθε μικρό ή μεγάλο έργο, αλλά απαιτείται ξεκάθαρος πολιτικός σχεδιασμός και εκτενής προεργασία σε κοινωνικό επίπεδο, ώστε να εξασφαλιστεί κατά το δυνατόν, η επιτυχής ολοκλήρωσή τους. Άλλωστε σήμερα, τα νομικά εργαλεία που υπάρχουν μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά στην κατεύθυνση αυτή (συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, δικαιώματα και υποχρεώσεις κατά το στάδιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης, πρόταση εναλλακτικών λύσεων κλπ).